Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY · УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. No. 129. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JULY 9, 1996. CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 9-го ЛИПНЯ 1996 р. Ч. 129. РІК CIII.

Л. КУЧМА ПРИВІТАВ Б. КЛІНТОНА

Київ (УНІАР). — У четвер, 4-го липня, Президент України Леонід Кичма надіслав вітальну телеграму президентові ЗСА Биллові Клінтонові з нагоди національного свята американського народу Дня Незалежности ЗСА.

Як відомо, цього року відзначалося 220 річницю незалежности ЗСА. Л. Кучма побажав дальшого процвітання державі і народові ЗСА і зазначив, що з дня проголошення незалежности України святкування днів незалежности стало і для українців близьким і хвилюючим.

Президент України ще раз підтвердив незмінність української політики і її надійність у питанні поглиблення дружби і двосторонніх відносин.

Привітав Л.Кучма і президента Росії Бориса Єльцина, якого обрано на другу каденцію під час повторного голосування 3-го липня. Президент України висловив упевненість, що традиційна дружба між українським і російським народами збережеться на рівноправній і взаємовигідній основі та що існуючі проблеми буде подолано і президент Росії приїде в Україну для підписання широкомаштабного договору про дружбу і співробітництво між обома країнами.

В. ШМАРОВ ВТРАТИВ ДОВІР'Я СЕРЕД ВОЯКІВ

Київ. — Теперішній міністер оборони Валерій Шмаров користується дуже низькою популярністю серед військовослужбовців, згідно з опитуванням, яке провів центр „Евразія“ в травні-червні цього року.

З 1,047 опитаних вояків Прикарпатської і Одеської військових округ, а також Київського ґарнізону, лише 0.6 відсотка хотіли б далі бачити В. Шмарова міністром оборони.

82 відсотки опитаних вважають, що цей пост повинна займати військова особа, яка, на їхню думку, краще ознайомлена з проблемами армії. Як відомо, В. Шмаров є цивільним.

В. Шмарова звинувачують, зокрема газета „Вечірній Київ“, у розвалі армії. Міністер оборони подав цю газету до суду „за образу чести“.

Найпопулярнішим серед військових виявився заступник міністра оборони І. Біжан. Міністром оборони хотіли б бачити його 37 відсотків опитаних. Колишній міністер оборони Костянтин Морозов набрав серед опитаних 12 відсотків. Начальника Генерального штабу МО генерала О. Затинайка підтримали 2 відсотки. А 20 відсотків заявили, що вони взагалі не бачать гідного претендента на пост міністра оборони.

УКРАЇНА І АВСТРІЯ ПРОДОВЖИЛИ ПЛЯН ВІЙСЬКОВОЇ СПІВПРАЦІ

Київ. — Міністер оборони України Валерій Шмаров і федеральний міністер оборони Австрії Вернер Фасслябенд підписали плян військової співпраці між двома країнами на друге півріччя цього року, повідомила УНІАР 4-го липня.

Мова в першу чергу йде про обмін військовим досвідом, спільний вишкіл підрозділів, а також вирішення оперативних завдань, пояснив ціль цього співробітництва В. Фасслябенд після церемонії підписання, яка відбулася в Міністерстві Оборони України.

Даний плян випрацьовано в рамках угоди про співпрацю між міністерствами оборони обох країн, укладеної міністрами оборони 22-го листопада 1995 року у Відні.

В. Шмаров назвав результати цього співробітництва у першому півріччі позитивними. За його словами, воно дає основу для дальшого розвитку в інтересах стабільности у Східній і Центальній Европі.

Міністер оборони України також відзначив, що для його держави цінним є досвід у реформуванні війська, який тепер здійснюється в Австрії. У Збройних Силах України відбуваються подібні процеси, сказав він.

В. Фасслябенд ствердив, що Україна за своєю інфраструктурою оборони і зовнішньополітичними цілями подібна до невтральної Австрії.

Відповідаючи на запитання журналістів щодо поширення НАТО, австрійський гість сказав, що ця організація успішно змінює свій статус.

„Ще 10 років тому важко було уявити, що буде випрацювано і втілено в життя програму 'Партнерство для миру'“, — підкреслив міністер оборони Австрії. Він висловився за поглиблення і поширення цієї програми, яка, за його словами, здійснюється сьогодні в доброзичливій атмосфері.

В. Фасслябенд привітав увесь український народ з ухваленням Конституції і побажав гідно подолати той стан, який переживає тепер Україна в процесі побудови держави.

ЯПОНЦІ НЕ ВІДСТУПАЮТЬСЯ ВІД СВОГО

Токіо. — Японський міністер юстиції Ріцуко Наґао і шеф урядового бюра в питанях розвитку острова Гоккайдо Шабуро Окабе оглянули з корабля берегової сторожі південні курилські острови, передання котрих під юрисдикцію Японії домагається уряд цієї країни. Як відомо, чотири острови з південнокурильської мережі були захоплені Совєтським Союзом відразу після Другої світової війни.

Ще до виходу корабля в море Ш.Окабе через далекогляд оглядав колишні японські, а тепер російські території зі спеціяльної вежі. „Шкодую, що покищо повернути наші острови неможливо“,— сказав він. Щодо огляду, здійсненого міністром Р. Наґао, то через густий туман південнокурильська острівна мережа ледве прозирала, і Р. Нагао також залишилася розчарованою.

(Закінчення на стор. 3)

ВЕРХОВНА РАДА РОЗГЛЯДАЄ ЦИВІЛЬНИЙ КОДЕКС

Київ (УНІАР). — Тут у четвер, 4-го липня, Верховна Рада України ухвалила постанову про включення двох кандидатур — Юрія Кармазіна і Юрія Розщенюка у бюлетені для таємного голосування в парляменті 11-го липня з приводу призначення згаданих осіб суддями Верховного суду України. Обидві кандидатури представив на розгляд Верховної Ради голова Верховного суду України Віталій Бойко.

Розглянувши кілька законів, депутати приступили до праці над Цивільним процесуальним кодексом. До нього внесено деякі зміни. Частину 1 статті 236-ої доповнено пунктом 1, де йдеться про припинення уповноважень депутата передчасно у тому випадку, коли він іґнорує вимогу щодо несумісництва депутатської діяльности з іншими постами.

Кодекс доповнено главою 30-Д, у якій сказано, що заяву про припинення депутатських уповноважень у разі невиконання членом парляменту вимог щодо несумісництва депутатської праці з іншими видами діяльности, розглядає Київський міський суд протягом одного тижня. Таку заяву має подати особисто голова Верховної Ради, або на вимогу не менше, ніж 25 депутатів, Комітету з питань реґляменту або Центральної виборчої комісії.

КОМУНІСТИ ВІДМОВИЛИСЯ ВІД НАГОРОД

Київ. — На зустрічі з Президентом Леонідом Кучмою депутати-комуністи виявили „шляхетність“, відмовившись від нагород, які він пообіцяв народним обранцям за прийняття Конституції.

Депутати фракції „Комуністи України за соціяльну справедливість і народовладдя“ вручили Президентові листа такого змісту: „На знак протесту проти грубих порушень конституційного процесу та зважаючи на небачені злидні трудового народу, які з прийняттям Основного Закону будуть поглиблюватися, ми публічно відмовляємося отримувати запропоновані Вами народним депутатам нагороди, бо не продаємося за шматок сала чи тепле місце“.

Як відомо, нову Конституцію України ліві відразу після прийняття піддали критиці, називаючи її антинародною. В Конституції закріплено національну символіку — синьо-жовтий прапор, тризуб і музику гимну „Ще не вмерла Україна“, хоч і без слів. Українській мові надаються статус єдиної державної. Крім того, закріплено право на приватну власність. З цими статтями комуністи ніяк не можуть погодитися.

ІРЛЯНДІЯ ОЧОЛИЛА ЕВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

Дублін (УНІАР). — Від 1-го липня і до кінця року в Европейському союзі (ЕС) головує Ірляндія. Після вступу до Европейського союзу ця маленька країни вже четвертий раз очолила впливове міжнародне об'єднання. Однак четверте головування є найвідповідальнішим, оскільки в цей час готується проєкт нової Конституції Европейського союзу з огляду на його майбутнє поширення на Схід після 2,000 року.

На відміну від нині діючого Маастрихтського договору, новий документ передбачатиме збільшення числа членів до 20-25 після приєднання країн Центральної та Східньої Европи, Балтії, Мальти і Кіпру. Передбачається також створення спільної політики безпеки Европейського союзу та спільних положень про захист прав громадян ЕС.

Щодо соціяльно-економічних пріоритетів, головуючий в ЕС прем'єр-міністер Ірляндії Джон Брутон запропонував подбати про ґарантування місць праці, стійкої валюти і безпеки на вулицях. Про це вже була мова на зустрічі ЕС у Фльоренції. Сьогодні до ЕС входить 15 країн і спільне число безробітних у них досягло 18 мільйонів громадян, тобто майже 11 відс.від загального числа працездатного населення.

На перід головування Ірляндії має вирішитися не менш важливе питання про перехід від 1 січня 1999 року групи найстабільніших у фінансово-економічному відношенні держав ЕС до єдиної европейської валюти "евро".

Зростає кількість міжрасових шлюбів

Вашінґтон. — За даними соціологів, кількість міжрасових шлюбів у ЗСА збільшилась за останню чверть століття майже вп'ятеро. Якщо в 1970 році лише 2.6 відсотка афроамериканців мали своєю дружиною чи своїм чоловіком представника іншої раси, то в 1980 р. таких було вже 6.6 відс., а в 1993 р. — 12.1 відс.

Причиною цих змін соціологи вважають зменшення міжрасової упередженості, а також позитивні зміни в соціальній структурі, зокрема зростання кількости афроамериканців, особливо жінок, з вищою освітою та з виразною приналежністю до середньої кляси.

Щоправда, кількість змішаних шлюбів між чорними й білими залишається далі невеликою — менше 1 відс., — якщо взяти її від загальної кількости подруж, яких у ЗСА зареєстровано близько 57 млн. Значно більші успіхи під цим оглядом мають американці азійтського та латиноамериканського походження. Якщо серед негрів лише 6 відс. чоловіків мають жінок іншої раси, то серед азіятів — 12 відс. А між жінок це співвідношення ще більш вражаюче: лише 2 відс. негритянок мають нечорних чоловіків, тим часом як 25 відс. азіяток у ЗСА одружені з чоловіками іншої раси.

Б. Нетанягу відвідує Вашінґтон

Єрусалим. — Напередодні своїх перших офіційних відвидин до Вашінґтону новообраний прем'єр-міністер Ізраїлю Беньямін Нетанягу не приховував перед засобами масової інформації факту, що він дуже великої ваги надає цим відвідинам.

Незважаючи на внутрішні непорозуміння новоствореного ним коаліційного уряду, Б. Нетанягу за всяку ціну хоче здобути підтримку президента Билла Клінтона та його Уряду, який таки активно виступав проти його обрання.

Ставши прем'єр-міністром Ізраїля 29-го травня, Б. Нетанягу розпочав своє урядування від закордонної політики, пляную чи свій перший виїзд поза межі Ізраїля саме до ЗСА, де на його політику взаємовідносин з арабами та успішности замирення на Близькому Сході задивляються дещо скептично.

Приготовляючись до цих відвидин прем'єр-міністер Ізраїля намагався переконати засоби масової інформації, що він має добрі наміри стосовно замирення на Близькому Сході та дотримання попередніх договорів з палестинцями.

Одначе навіть його часті пресові конференції та публічні виступи не дали бажаних переконливих наслідків.

Коментатор Зві Барел у ізраїльському щоденнику „Гарец“ пише, що „з усіх цих виступів і публічних коментарів ніяк не можна збагнути, що він буде робити сьогодні, завтра, за два місяці чи за два роки“.

ЗСА озброюватимуть армію Боснії

Сараєво, Боснія. — Адміністрація З'єднаних Стейтів Америки пообіцяла боснійському урядові почати доставу зброї не пізніше, ніж кінець липня, при умові, що хорватські і мусулманські формації буде з'єднано в одну армію.

До такого рішення прийшов секретар Департаменту оборони ЗСА Вілліям Перрі після закінчення переговорів з президентом Боснії і Герцеґовини Алією Ізетбеґовічем. „Як тільки парлямент цієї країни затвердить закон про оборону, я негайно почну діяти і забезпечу вашу армію зброєю і необхідними інструкторами. Ми майже досягнули угоди“,— сказав В. Перрі.

Все ж спостерігачі вважають, що остаточна угода в цій ділянці не є простою справою. Ще не загоїлися рани війни, в якій боснійські мусулмани воювали проти хорватів.

Проєкт договору передбачає виділення для армії Боснії і Герцеґовини 350 млн. дол., при цьому частину цих фондів нададуть, серед інших, Савдійська Арабія та Кувайт.

В числі бойової техніки, яку боснійці дістануть від ЗСА, є танки М-60, гелікоптери UH-1, автоматичні гвинтівки М-16 і набої.

Після зустрічі з А. Ізетбеґовічем В. Перрі сказав у розмові з журналістами, що коли з якихось причин боснійські мусулмани і хорвати не зможуть підписати договір, то „перспективи надійного миру на їхній землі будуть затьмарені, адже дотепер і хорватам , і мусулманам поодинці нелегко було дати раду зі сербами, які мають сучаснішу зброю і кращий військовий вишкіл“.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

УКРАЇНА ПРОДАЛА КОРАБЕЛЬ

ХЕРСОН. — Херсонський кораблебудівне підприємство продало російському "Ґазпромові" спеціялізований корабель — рухому свердлильну нафтову технологію. Дочірня фірма "Ґазфльота" плянує використати цей корабель для розвідування нових родовищ нафти і ґазу в шельфі Чорного моря. Російські ґазовики придбали корабель за 50 мільйонів долярів.

СПІВПРАЦЮЮТЬ АТОМНИКИ

ЗАПОРІЖЖЯ. — На другому енерґоблоці Запорізької Атомної Електростанції змонтовано першу в Україні систему для очистки конденсаторів турбіни. Обладнання, спроєктоване запорізькими і німецькими атомниками з фірми "Тапроге", виготовлено на енерґодарському підприємстві нестандартного силового обладнання. Це підприємство входить до складу Запорізької АЕС. Раніше, щоб очистити конденсатори, треба було зупиняти турбіну і це зменшувало вироблення електроенерґії.

БУРЯ ЗНИЩИЛА 262 БУДИНКИ

ОДЕСА. — В області 28-го червня буря зруйнувала 262 приватних будинки і поламала багато дерев. Одна особа загинула, десятки людей дістали поранення. Пошкоджено 15,000 гектарів угідь у Комінтернівському, Іванівському, Ширяєвському, Тарутинському, Саратському, Кропивнянському, Берестовському, Дем'янівському районах. Постраждали 160 елекропідстанцій та електромережі.

ПРОСЯТЬ НЕ ПЛУТАТИ НАЗВУ

КИЇВ. — Пресовий центр Народно-Демократичної Партії оприлюднив заяву з проханням запам'ятати правильну назву НДП, оскільки в пресі часто зустрічається заміна назви на НДПУ. Отже, офіційна назва партії — НДП. Її створено 24-го лютого 1996 року на з'їзді єднання центристських сил. Голова НДП — Анатолій Матвієнко, заступник голови — Володимир Філенко.

ДОПОМАГАЮТЬ НІМЦІ

ХАРКІВ, — Тут Торгово-промислова палата німецького міста Ляйпціґ провела міжнародний семінар "Післяприватизаційний менаджмент. Проблеми і перспективи". Це перший семінар із сімох, заплянованих в Україні. На думку організаторів, семінари сприятимуть бизнесовим контактам між українськими та німецькими підприємцями. Українських слухачів ознайомлено з особливостями підприємницької діяльности у Німеччині, з досвідом праці німецьких фірм, з методикою налагодження контактів тощо. Переважну частину витрат взяла на себе німецька сторона.

ЗАБРУДНИЛИ ОЗЕРО

ЄВПАТОРІЯ. — Місцева гідрогеологічна станція дослідила стан ропи у лікувальному грязьовому озері Майнаки. Виявилося, що 40 відсотків проб показали велике забруднення. Грязь містить багато шкідливих речовин. Джерелами забруднення є підприємства, на яких не працює каналізаційна система і немає очистки стічних вод. Крім того, у Євпаторії кожні півроку підприємствами в повітря викидається 200 тонн отруйних речовин.

РУХ ПРИВІТАВ ОЛІМПІЙЦІВ

КИЇВ. — Центральний провід Народного Руху України привітав українських спортовців з участю в Олімпіяді-96 і побажав блискучих перемог, здоров'я і мужности. Центральний провід висловив сподівання, що над Атлантою часто лунатиме гимн „Ще не вмерла Україна“, майорітиме український стяг і звучатиме дзвінка українська мова щасливих переможців. Українські олімпійці вирушили до Атланти 5-го липня.

В АМЕРИЦІ

ОДНИМ ІЗ ПЕРШИХ ЗАКОНІВ, прийнятих торік республіканцями після здобуття більшости у Конґресі, був закон, який зобов'язав депутатів дотримуватися тих самих умов праці й безпеки, що є обов'язковими для всіх американців. Проведена нещодавно інспекція приміщень Конґресу та належної йому території площею 2 млн. квадратних метрів виявила, однак, серйозні порушення — починаючи від складу фарб та інших легкозаймистих речовин у підвалі й кінчаючи ненадійними електричними дротами та подертим килимом, на якому співробітники можуть спіткнутися й зазнати травми. Особливу увагу звернено на протизаконне куріння у більшости приміщень Конґресу. Присоромлені депутати зобов'язались усунути всі ці недоліки, хоч, мабуть, не все залежить від них. Адже Конґрес — це, по суті, ціле місто зі своїми ресторанами, перукарнями, ремонтними майстернями та 25,000 співробітників.

ГАЗЕТА „Вашінґтон Пост“ оприлюднила меморандум амбасадора ЗСА в Колюмбії Майлза Фречетта, в якому американський дипломат радить Державному депертаментові посилити тиск на колюмбійську владу, оскільки парлямент Колюмбії скасував звинувачення на адресу президента Ернесто Сампера, якого правоохоронні органи вважали причетним до наркокорупції. Амбасадор ЗСА навіть запропонував позбавити президента Колюмбії в'їзної візи у ЗСА, що означало б для Е. Сампера політичну смерть. На це уряд Колюмбії відповів, що ЗСА втручаються у внутрішні колюмбійські справи. У спеціяльній урядовій заяві колюмбійська сторона підкреслила, що вчинок М. Фречетта „може спричинити ще більші антиамериканські настрої“ у країні і загострити колюмбійсько-американські стосунки“.

У СВІТІ

МІЖНАРОДНИЙ ТРИБУНАЛ у Газі вислухав на п'ятий день свого зібрання застрашаючі свідчення про жорстокість сербських провідників у відношенні до мусулманського населення. Члени трибуналу тричі відвідували місця злочинів і, покликаючись на документальні форографії стверджують, що боснійські серби знущалися над населенням. Також вислухали вони зізнання свідків, зокрема канадського військовика, якого разом з іншими „голубими шоломами“ ООН боснійські серби арештували і погрожували убивством. Все це причинилося до того, що 4-го липня члени Міжнародного трибуналу звернулися з рішучою вимогою до представників НАТО арештувати обох провідників боснійських сербів — Ратка Младіча і політичного провідника Радована Караджіча. Тим часом Р. Караджіч заявив, що він не буде кандидувати в близьких виборах, які мають відбутися у Боснії у вересні.

ДРУЖИНА ПРЕЗИДЕНТА Билла Клінтона, Гіллари, провела у Польщі, в часі східньоевропейської візити, вичерпні розмови із польськими жінками під проводом дружини президента Польщі Йолянти Квасневської, і ствердила, що польки мають такі ж проблеми, як і американки. Вона однак висловила своє признання щодо активности польських жінок у різних ділянках, зокрема у справі боротьби із раком грудей, яка може мати не лише медичний, але політичний вплив. Вона заявила, що сьогодні Польща є нормальною европейською країною із такими проблемами, як інші країни в Европі, і може стояти нарівні із усіми світовими державами. Цими словами Г. Клінтон, хоч не безпосередньо, але підтвердила прихильність Уряду ЗСА до прийняття Польщі до НАТО.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486. UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-0180, e-mail: unaestat@travel.ios.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Росія зробила вибір

Пророцтва наші збулися: народ Росії зробив вибір — віддав перевагу „реформаторові" Б. Єльцинові і сказав „ні" комуністові Ґ. Зюґанову. Це зовсім не означає, що обрання Єльцина президентом Російської Федерації викликало в українців велику радість чи захоплення. Ми „вибирали" із двох лих менше, тому змушені були „хотіти" Єльцина. Те ж саме може сказати і Захід. Як писав письменник і колишній в'язень совєтського ҐУЛаґу Микола Руденко, „світ вимушений бажати Єльцинові перемоги у виборах — інакше вона дістанеться червоному фюрерові Зюґанову" („Свобода" з 14-го травня 1996 року).

У середу, 3-го липня, народ Росії вибирав фактично не президента, а політичну систему, шлях, яким повинна далі йти країна, вибирав, як жити в майбутньому. Перед народом Росії стояв вибір не між Борісом Єльцином і Ґеннадієм Зюґановим, а між минулим і майбутнім, між демократією, яка привела більшість країн світу до процвітання, добробуту, і „диктатурою пролетаріяту", поверненням до недавнього минулого. А що воно означає, переважна більшість населення Росії й інших народів перенесла на своїй шкурі за 74 роки комуністичного панування. Це і відсутність найелементарніших свобод, і закриті на сім замків кордони, і цензура, концентраційні табори і переповнені тюрми, і порожні крамниці, і довжелезні черги за хлібом та найнеобхіднішим.

Переважна більшість росіян, йдучи на виборчі дільниці, напевне пригадала і роки розкуркулювання, примусово-„добровільну" колективізацію, 1937 рік, роки єжовщини, беріївщини, коли їхні діди і батьки не повернулися з ҐУЛаґів, коли їхньою працею і на їхніх кістках споруджували Біломорканал і Турксиб, численні „будови комунізму". Тому лізти в нове комуністичне ярмо не хотіли.

Народ розумів, що комуністи не зможуть поліпшити економіку, як не змогли зробити цього і раніше. Єдине, що вони могли б зробити, — відновити військово-промисловий комплекс, військову промисловість. Зрештою, вони й не приховували своїх намірів на випадок перемоги у виборах. Ось що сказано в одному з передвиборних документів комуністів, який має назву „Про екстренні заходи щодо виведення Росії з кризи, забезпечення соціяльно-економічного розвитку країни": „Відновити Держплян, розробити чотирирічний плян розвитку народного господарства, припинити приватизацію. Встановити державну монополію зовнішньої торгівлі на стратегічно важливі товари: нафту, ґаз, ліс, горілку, тютюн. Заборонити комерційним банкам валютні операції. Запровадити державне реґулювання цін на основні види продукції, а на предмети розкоші — високі податки". Як кажуть, ще не запрягли, а вже поганяють. Крім того, реалізація цих заходів вимагає грошей. Є тут ще й інший бік медалі: припинення приватизації привело б до того, що замість прибутків у бюджет виникли б видатки на викуп і підтримку націоналізованих підприємств; встановлення державної монополії зовнішньої торгівлі привело б до того, що ця торгівля різко скоротилася б і бюджет знову ж таки не дістав би великих засобів. Ну а що буває, коли держава встановлює реґулювання цін, кожний росіянин прекрасно знає — черги, дефіцит, брак товарів першої необхідности.

Бажали перемоги Єльцинові й американські промисловці. Виступаючи недавно на конференції „Економічні, політичні й інвестиційні перспективи 1996 року в Росії", представник великої американської компанії Андерсон ворлдвайд проф. Владімір Квинт сказав: „На сьогоднішній день Росія не має ліпшого лідера, який міг би привести країну до ринкової економіки, ніж Боріс Єльцин".

Нічого дивного, що у першій турі виборів відстань між Єльцином і його суперником Зюґановим була мінімальною — всього три відсотки голосів. За п'ять років правління Єльцин і його уряд зробили багато жахливих помилок. Деякі привели до трагічних наслідків і смерти тисяч росіян, як війна у Чечні. Корупція, злочинність і відсутність законопорядку в значній мірі скомпромітували самі ідеї демократії і ринкової економіки серед російських громадян і стали головною причиною значної популярности партії Зюґанова. Однак, на щастя Єльцина, як і для всієї Росії, над тією партією висить тягар 70-річної злочинної діяльности, що і перетягнуло шальку терезів у його бік.

„Історія Єльцинові не простить, якщо він допустить червоних до влади, — сказав напередодні виборів письменник-фронтовик Віктор Астаф'єв. І додав: — Можливо, тепер, вперше по-справжньому перевіряється зрілість народу, чи може він ще думати і чи вміє він вибирати..."

І народ зробив вибір.

Осип Зінкевич

ХРОНІКА НЕЗАБУТНЬОЇ ПОДІЇ

Як Україна приймала Конституцію

II

Стаття 20-та про державну символіку набирає лише 233 голоси (серед тих, хто голосував проти державної символіки — О. Ткаченко, Р. Боделан (фракція „Незалежні"), два депутати з Волині — О. Бурячинський і В. Петрук (група „Аґрарники за реформи"), спікер парляменту О. Мороз утримався.

І нарешті комуністи ідуть на компроміс: вони погоджуються на синьо-жовтий прапор, але з серпом і молотом на ньому...

Так парлямент України опиняється знову в безвиході. О. Мороз і лідер комуністів П. Симоненко затягують конституційний процес з однією метою — з України усунути Україну і перетворити її з узаконеної держави у географічну, політично невизначену територію. Щоб загострити ситуацію навколо питання про мову і символіку, фракція Руху (голова В. Чорновіл) і група „Державність" (голова академік І. Юхновський) вдаються до більш радикальних заходів — вони бльокують пленарні сесії і не реєструються. Не реєструється також велика частина тих депутатів, які займають державні пости в Кабінеті Міністрів. Пленарні сесії не набирають потрібного кворуму і вони зриваються.

Вихід у цій ситуації міг бути лише один — референдум.

Фракції Руху і „Державність" збирають підписи під зверненням до Президента, щоб проголосив референдум (потрібно 210 підписів депутатів).

В час найбільшого протистояння в парляменті, Президент їде з дводенною візитою до Польщі (вівторок і середа, 25-го і 26-го червня).

В середу, 25-го червня, Кабінет Міністрів України відбуває цілоденну нараду у справі Конституції і приймає таку постанову:

„Верховна Рада як законодавний орган вже довела свою неспроможність ухвалити проєкт Конституції України в цілому двома третинами голосів. Загострення політичного протистояння у Верховній Раді України фактично унеможливлює ухвалити нову Конституцію України... Уряд звертається до Верховної Ради України із закликом якнайшвидше ухвалити проєкт Конституції як цілісний документ та винести його спільно з Президентом України на Всеукраїнський референдум 25-го вересня 1996 року.

У середу ввечорі, 26-го червня, Президент повертається з Польщі і зразу зустрічається з представниками 10 депутатських груп і фракцій. Під час зустрічі В. Чорновіл передає Президентові два мільйони підписів громадян України на підтримку Конституції і стільки ж за заборону Комуністичної Партії України.

Вранці у четвер, 27-го червня, Л. Кучма бере участь в урочистих зборах з нагоди першого випуску Академії Збройних Сил України ім. П. Сагайдачного. Тут вперше він оголошує указ про винесення проєкту Конституції на всенародний референдум 25-го вересня 1996 року.

Почавши з пополудневих годин, пленарна сесія відбувається за закритими дверима з численними перервами, нарадами груп і фракцій. Всіх журналістів і гостей правоохоронні органи заганяють до парляментської кафетерії і там їх утримують під вартою. Шляхом голосування Верховна Рада призупиняє трансляцію перебігу сесії на радіо і телебаченні.

Так в найбільш критичний час населення України опиняється без жодної інформації про події у Верховній Раді.

За закритими дверми націонал-демократи і центристи шукають такого можливого компромісу, через який не потерпіла б національна суть української державности.

В напруженні й очікуванні чогось невідомого, непередбаченого, де вирішується доля майбутнього нашої держави, проходить цілий вечір і ніч з 27-го на 28-ме червня 1996 року.

У безвиході, голова Тимчасової конституційної комісії Михайло Сирота настоює, просить, благає, щоб депутати голосували за проєкт Конституції. З залі до нього вигукують комуністи, ображають:

— Ти бездомний, ти сирота.

А він спокійно відповідає:

— Ні, я син свого народу, я син України!

Кінець кінцем депутати погоджуються на додаток до статті про мову, який запропонував Л. Кравчук. Але тоді зависає в повітрі справа державної символіки і Криму. На допомогу приходить ехпрем'єр Є. Марчук. Так в ніч з 27-го на 28-ме червня в парляменті України створюється тріюмвірат — Сирота—Марчук—Мороз, які стають стимуляторами і каталізаторами останніх хвилин конституційного процесу в Україні.

Що діялося за кулісами українського парляменту в ту ніч, ще довго ніхто не буде знати. Що призвело частину комуністів і соціялістів до такої метаморфози? Чому частина з них іде на компроміс? По Києву поширюються десятки гіпотез, різних версій, припущень.

У п'ятницю вранці ми слухаємо вісті в радіо і дивимося їх на телебаченні — о 8-ій год. NBC з Америки, а о 8:30 — з Великобританії.

Ми збираємося на роботу і десь о годині 9:26 дружина включає радіо і ми не віримо своїм вухам: ми чуємо бурхливі оплески, які заглушує національний гимн „Ще не вмерла Україна". На очах в дружини сльози. Ми зворушені і в перші хвилини не в силі осмислити важливість цієї великої події в історії України. Емоції беруть верх над розумом. В телевізорі бачимо це історичне дійство у прямому включенні. Ось події ранку історичного 28-го червня 1996 року.

О 9-ій годині, в історичний день, у п'ятницю, 28-го червня, розпочинається пленарна сесія Верховної Ради України. В урядових ложах Президент і члени Кабінету Міністрів України.

О годині 9:19 О. Мороз ставить на голосування повний проєкт Конституції у другому читанні. „За" голосує 321 депутат. В залі буря оплесків, вигуки, стоячі овації. Але спікер парляменту зупиняє:

— Це ще не все! Треба голосувати у третьому читанні.

О год. 9:21 відбувається остаточне голосування у третьому читанні. „За" голосує 315 депутатів.

Є Конституція! Є українська Конституція, з Україною і для України, з „Богом" і з „совістю", з українською державною мовою, з нашим історичним тризубом!

І знову спалах оваційних оплесків. Усі встають (лише деякі комуністи продовжують сидіти), на очах Президента сльози, сльози на очах М. Сироти, героя конституційного процесу, він стоїть, зціпивши зуби. Лунає могутнє „Ще не вмерла Україна". Депутати обнімаються, вітають один одного, хтось відчиняє пляшку шампанського.

Перемогла Україна, у затяжній боротьбі перемогла українська демократія, вистраждав і переміг наш народ. Є Конституція!

Продовжується голосування: за закон про прийняття Конституції голосує 336 депутатів, за відміну указу Президента про референдум — 319. Найбільше голосів набирає закон про ще одне державне свято — День Конституції 28-го червня — 362 голоси.

Виступає Олександер Мороз:

„У ці дні злагоди у Верховній Раді твориться новітня історія нашої держави. І так віднині воно буде стояти на міцних підвалинах демократії і гуманізму, на основі нашої Конституції (бурхливі оплески).

Сьогодні треба пригадати наших попередників, які були тут незримо присутні. У цьому році ми будемо відзначати 130-ту річницю від дня народження Михайла Грушевського, голови першого українського парляменту і першого Президента України (бурхливі оплески), який заповідав нам, учив нас іти на компроміси, який як провідний історик говорив про неприйнятність символіки держави, яка колись використовувала цю символіку, але на такий компроміс він сам пішов і ми сьогодні у складній боротьбі ту символіку прийняли і тим ми запевнили історичний крок до злагоди в суспільстві (оплески).

Сьогодні цей день став, за словами М. Грушевського, святом єднання і злагоди, незабутнім чуттям єдиної родини. Сьогодні Верховна Рада продемонструвала найкращі свої якості (оплески).

Наступає новий етап у житті нашої країни, коли нарешті ухвалено Конституцію нової демократичної держави.

Сьогодні є люди втішені, є люди задоволені, є люди переконані в цьому, але є й ті, що сумніваються. Добре, що люди у нас мають різні переконання, мають здатність до сумніву. Бо той, хто не сум-

(Закінчення на стор. 3)

Ліна Костенко

Берестечко

Фраґменти з історичного роману

345 років тому, 7-го липня 1651 року, під Берестечком, південна Волинь, відбулася трагічна битва українських козаків під проводом Богдана Хмельницького з польським військом. З цієї нагоди вміщуємо невеличкі фраґменти з нового роману у віршах видатної поетеси Ліни Костенко під назвою „Берестечко". — *Ред.*

Мойсей народ свій вів через пустелю.
Послав Господь їм воду за труда.
А в нас яку не вдариш кайлом скелю —
звідсюди рине кров, а не вода.

Мойсей хоч мав із неба яку манну.
То він їх вів, стопою до стопи.
Господь їм землю дав обітова́нну
і море перед ними розступив!

Я ж не Мойсей. Народ — на рані рана.
Моє чоло побила сивина.
Куди іти? Земля обітованна —
вона ж під нами, наша, ось вона!

Та ще ж яка, мій Господи, багата!
Лісами щедра, зерном золота.
Міцна зелом, скотиною рогата.
Народом добра, вірою свята.

Хто тут не жив!
А в нагороду —
хто вдячен був коли цьому народу?!

Чужі пани посіли наші гради.
Ім'я дали нам — хлопи, мужики.
На нас лежить тавро тієї зради,
якою нас вже зраджено віки.

Для них ці землі тільки ласий кусень.
Та люд сумирний десь там по хатах.
Жили-були. Об'їли нас, як гусінь.
Ще й оббрехали по усіх світах.

Вже дожилися люди до нещастя.
Стеряли все, і честь, і корогви.
Живуть без вінчання.
Вмирають без причастя.
Дітей не хрестят. Замкнено церкви.

Чужі пани збиткуються над нами.
Бог їм запише непрощенний гріх.
Цькують людей. Здають в оренду храми.
І мову нашу мають для зловтіх.

Ну, то й дійшло до крові, до шабель.
Армаґеддон. Збувається пророче.
А вже коли зірвалося з петель,
то вже по людських болях прогуркоче.

* * *

...Всі хочуть булави, всі борються за власть.
Та й буде булава — як макова голівка.
Отак поторохтять, і знову хтось продасть.

Не той, так той. Там зрада, там злодійство.
Там вигнали Сомка, обрали слимака.
Там наливайківці побились з лободівцями.
Там ті об тих зламали держака.

Все хтось про когось видумає байку.
Усі ворота чорні від смоли.
Ті шило проміняли вже на швайку,
а ті в орли Тетерю призвели.

Там вибрали якогось чоловічка,
і думають, що це вже Вифлеєм.
Ще й прізвище хороше — Заплюйсвічка.
Отак одне одного й заплюєм.

Отак воно і йдеться до руїни.
Отак ми й загрузаємо в убозтво.
Є боротьба за долю України.
Все інше — то велике мискоборство.

Леонід Рудницький

УВУ: 75 РОКІВ НА СЛУЖБІ УКРАЇНСЬКІЙ ДІЯСПОРІ

I

У відозві до українського громадянства 10 лютого 1921 року, метою якої було й збирання фондів на університет, дуже виразно і чітко визначено програму новозаснованого тоді Українського Вільного Університету. Там, між іншим, сказано таке: „Добором програми УВУ, який на разі обіймає два факультети: а) права й суспільних наук і б) філософічний, наближається до типу державних університетів. Однак головним принципом, яким керувалися основоположники й організатори УВУ, було не тільки заступити в межах можливости університет державного типу, але й надати йому характер храму української науки, незалежної від будь-яких громадських чинників. Ціллю є ширення вищої освіти в усіх напрямках людського знання шляхом наукових викладів та інших форм навчання при забезпеченні волі погляду та напряму думання. Визначаючи єдиним критерієм науковий метод і поглиблення предмету, основоположники й організатори УВУ погодилися в допущення до основної професорської колеґії виключно тих учених, які досі були професорами або доцентами вищих шкіл, і тільки ця колеґія вирішує про допущення до викладів інших учених сил, як професорів, так доцентів і лекторів, які вже подали доказ своєї фактичної кваліфікації".

Відозву цю підписали від УВУ такі відомі діячі української культури як Олександер Колесса, Іван Ганицький, Станіслав Дністрянський, Володимир Старосольський, а за Управу Союзу Українських Журналістів — Олександер Олесь і Володимир Кушнір.

Читаючи текст цієї заяви, ми не можемо не бути здивованими, що університет протягом свого 75-літнього існування так вірно тримався основних її засад. Сьогодні УВУ далі складається з двох факультетів, тих, що їх було визначено ще в той час. Сьогодні УВУ, без сумніву, є храмом української науки, був створений і діє за типом державного університету бездержавного народу, був і залишається вільним від будь-яких політичних чи ідеологічних диктатів. Він втримує повну наукову свободу та забезпечує своїм викладачам та студентам волю погляду та вільний напрям думання. І навіть те, що сказано про членів професорської колеґії, є дальше діючим принципом і сьогодні. Університет береже традицію, закладену українськими еміґрантами початку віку, тими, хто починав в Україні її новітнє відродження...

І врешті, щоб завершити цей наш коротенький історичний ексурс з його історичними паралелями, звертаємо увагу на факт, що УВУ й сьогодні збирає фонди подібними закликами, але робить це вже головно від Фундації УВУ тут, в Ню Йорку.

Але годі нам нині говорити про такі банальні, хоч не тривіяльні речі, як гроші. Нам личить натомість задуматися над сутністю нашого університету і звернути уваги на те, чим він прислужився українській громадськості в західньому світі і українській науці взагалі.

Щодо сутности — звернімось до клясичної давнини. Нагадаймо собі, перш за все, етимологію слова „університет". Вона пов'язана з латинським словом universitas, яке означає „ціле", „цілість", „сукупність" чи навіть, у певному контексті, „всесвіт". Для української діяспори УВУ був і є свого роду академічним всесвітом, або бодай його мікрокосмосом. В ньому викладали і студіювали українці зі всіх сторін світу. І кожний з них робив свій позитивний, специфічний вклад в університет, вклад, побудований на наукових надбаннях країни, з якої він приходив. Сьогодні до цього всесвіту повернулась Україна, яка колись цей університет зродила. УВУ завжди творив повну синтезу національного, українського, й інтернаціонального, міжнародного. Він завжди сповняв Шевченкове „І чужому научайтесь й свого не цурайтесь", слова, які далі не втратили своєї актуальности, особливо для українців, що живуть на порозі XXI століття. В наступному столітті освіта взагалі, а університет зокрема матимуть два важливі складники — національний та інтернаціональний, які мусять бути згармонізовані. І тут УВУ вже став піонером, бо він завжди, силою обставин, був тією синтезою. І така його роля в цьому мусить зростати.

Сутність УВУ відповідає також визначенню університету так як його бачили великі вчені модерної ери від кардинала Генрі Нюмана до Ярослава Пелікана. У своїй книзі „Про ідею університету" кардинал Г. Нюман писав: „Тим, чим імперія (держава багатьох народів) є в політичній історії, університет є в галузі філософії та наукового досліду. Університет — охоронна сила всього знання та всієї науки, дійсности та основних понять, дослідження та відкриття, експериментування та мислення. Університет ділить сферу розуму і дбає, щоб межі кожної ділянки були в найвищій... пошані, не втручались і не піддавались одна одній. Університет діє як посередник між правдою та правдою і, беручи до уваги природу та значення тієї чи іншої правди, призначає їм належне старшинство. Університет не підтримує виключно одну ідеологію (одну течію думок), незалежно від її широкозорости чи благородности і не жертвує жодної".

Ці слова приходять на пам'ять, коли заходить мова про університет, ювілей якого ми святкуємо — той науковий осередок, який свято беріг традиції вільної науки, вільної від партійної і політичної контролі. Впродовж 75 років він був охоронцем знання і твердинею науки знедержавленого народу... Та його наукова й освітня діяльність — лише частка заслуг університету. Він був не тільки берегинею й рушієм українського інтелектуального життя. Він відіграв не абияку ролю в житті цілої української діяспори. І не тільки в освітньому чи науковому.

(Закінчення буде)

Хроніка...

(Закінчення зі стор. 2)

нівається — робить помилки, прикрість для суспільства. Попереду — важка і невтомна праця. Мало проголосити і закріпити норми Конституції, набагато важче реалізувати всі наші задуми. Саме на це спрямуймо всі наші зусилля в ім'я України, в ім'я прийдешніх поколінь (оплески).

Заощаджені гроші на референдумі (понад 150 млн. дол.) ми видiлимо на зарплату і пенсії" (довготривалі оплески, вигуки „браво").

З виступу Президента України Леоніда Кучми:

„Ця історична подія, яка відбулася у цій залі, започаткувала одну з головних сторінок новітньої історії держави — України. Я хотів би поздоровити вас і весь український народ.

Від щирого серця, чесно вам кажу, хочу подякувати всім вам за велетенську працю, проведену протягом усього конституційного процесу. І хто б на якій стороні на всьому цьому шляху не стояв, остання подія показала: в критичний період ми достойні носити ім'я представників українського народу (оплески). Я хочу перед вами вибачитись у якійсь мірі за те, що я не зовсім коректно стимулював цей процес (сміх, шум, оплески). Але ви достойні, ви показали і доказали собі і народові нашому, що організм ваш здоровий (сміх, оплески).

Я думаю, що з сьогоднішнього дня у жодної людини в Україні не виникне ніяких сумнівів щодо дієздатности українського парляменту (оплески).

Низький вам уклін за вашу мудрість, за волю, за те, що ми є і нехай нам усім щастить.

Попереду ще тяжкі часи, але я переконаний, що якщо ми будемо разом, що сьогодні ми доказали — ми подолаємо всі негаразди".

* * *

У цей день наш телефон постійно дзвонив. За тутешнім звичаєм, вас поздоровляють зі святом і з визначною подією.

І ще в той день у Києві відбулася велика подія: в Києво-Могилянській Академії відбулася конвокація перших випускників Академії. Це саме тут підготовляють найбільш кваліфіковані кадри для сьогоднішньої і майбутньої української держави, кадри, над якими вже не тяжіє минуле комуністичної ідеології і авторитарної системи.

На великій площі академії збирається кілька тисяч осіб. Випускники — у традиційних чорних мантіях.

В очах сотень і сотень цієї молоді, яка тут зібралася в той день, горить вогник віри у наше майбутнє, у майбутнє нашого народу, нашу державу, у їхнє майбутнє і майбутнє їхніх дітей.

Цей день, День Конституції України, день тріюмфу здорових сил України треба було пережити, все почуте у той день, все побачене неможливо переповісти.

Відбувся 22-ий З'їзд Сеньйорів УНС

На славній Союзівці відбувся у дні від 9-го до 14-го червня 1996 року з черги 22-ий З'їзд Сеньйорів Українського Народного Союзу, що проходив під гаслом „Пам'ятайте про Чорнобиль".

Як і минулими роками, сеньйори прибули численно навіть з дуже далеких стейтів Америки.

У неділю після реєстрації відбулася вечором на майдані Веселки зуст-річ учасників з'їзду, з розвазовою програмою, під керівництвом голови д-р Анни Чопек. Вона заступила полковника Данила Слободяна, який захворів і перебував у лікарні.

В понеділок о. парох церкви св. Трійці відправив Службу Божу в наміренні членів і Панахиду за померлих і за жертви Чорнобиля, співав хор бостонської церкви св. Андрея Первозванного під диригентурою Евгена Мороза.

О год. 10.30 З'їзд відкрила голова д-р Анна Чопек. Після відспівання національних гимнів відчитано привіт Президента Америки Билла Клінтона, у якому він згадав про Чорнобильську катастрофу і її наслідки. До президії, на добровільній основі, увійшли Анна Чопек — голова, Леся Орлан — заступник голови, Оля Літепло — англомовний секретар і д-р Юрій Свищук — український секретар. Обрано теж Номінаційну і Верифікаційну комісії. В пополудневій сесії колишній голова УНС Йосиф Лисогір доповідав про меморіяльні дерева, посаджені в гаю в околиці Орляндо на Фльориді в пам'ять-жертв Чорнобильської трагедії. На цю ціль присутні зложили суму 595 дол.

У вівторок під час ранішної сесії Олена Тренклер відчитала звіт з попереднього з'їзду, на якому вона була секретаркою. За цей незвичайно вичерпний звіт, який прийнято без змін, висловлено її признання і подяку. Верифікаційна комісія подала, що зареєстровано 120 осіб. До нової управи, знову на добровільній базі, увійшли: д-р Анна Чопек — голова, Леся Орлян і Сем Літепло — заступники, Ольга Літепло — англомовний секретар і д-р Юрій Свищук — україномовний секретар, Оля Папроцька — скарбник. По полудні відбувся продаж дарованих речей, що їх привезли сеньйори, показ і навчання танців, що їх провели Михайло і Стефанія Бабяки. Співалося також народних пісень.

В середу відбулася поїздка до Кінгстону, звідки прогулька корабликом по річці Гадсон, що її зорганізувала д-р Стефанія Барановська. Вечором родина Тренклерів показала фільм із поїздки по Україні.

В четвер на ранішній сесії відбулися дві доповіді: автор цих рядків доповідав про події з політичного аспекту і д-р Роман Процик, який щойно повернувся з України, про літературну і видавничу діяльність — англійською мовою. Він теж подав коротко зміст української доповіді по-англійськи. Д-р Роман Процик є тепер екзекутивним директором Фонду Катедри Українознавства (ФКУ) при Гарвардському університеті і прибув в товаристві голови ФКУ Є. Хемича. Вони привезли із собою багату виставку книжок, виданих ФКУ і в Україні. Була широка дискусія.

По полудні секретар УНС Марта Лиско і кол. секретар УНС В. Сохан доповідали про стан УНС і про нові обезпечення.

Увечорі відбувся бенкет з численною участю, до 200 осіб, на який прибув амбасадор України в ООН Анатолій Зленко з дружиною. Він привітав З'їзд і поінформував про Чорнобильську трагедію та її наслідки для нашого народу. Закінчив свою слово фразою, що „Чорнобиль не вчора, не нині, а завтра". Під час бенкету проведено дуже ефективну програму: живий вінок із присутніх з палаючими свічками, рецитацію зворушливого вірша Люби Дмитришин-Часто „Цілий світ не повинен забути", що його рецитувала д-р Стефанія Барановська, і уривки віршів про Чорнобиль прочитала д-р Анна Чопек. Отець Володимир Заяць провів молитву, а хор церкви св. Андрея Первозванного з Бостону співав „Отче наш".

Під час бенкету проведено льотерію, з якої прибуток, як і з продажу речей, розділено по 600 дол. на Фонд „Діти Чорнобиля" і на Фонд бабусь, старших жінок в Україні, які живуть самітно і бідно.

Так З'їзд Сеньйорів відзначив 10-ліття чорнобильської трагедії і вшанував жертви тієї катастрофи.

Д-р Роман Барановський

Збори Клюбу Сеньйорів в Ню Йорку

Річні загальні збори Клюбу Сеньйорів при Т-ві „Самопоміч" в Ню Йорку відбулися 5-го травня ц.р. в домівці товариства. Голова клюбу Юрій Штогрин відкрив наради, привітавши присутніх, в тому числі представників від організацій: Євгена Івашківа від УККА, Івана Винника від Головної управи „Самопоміч", Надю Савчук від Окружної управи СУА, Володимира Копчинського від АБН, Наталку Думу від Т-ва „Самопоміч", д-ра Богдана Оришкевича, організатора україномовної клініки у лікарні Бет Ізраель, Ярослава Черника від Українських Американських Ветеранів.

Після того попросив присутніх до молитви у намірені українського народу та здоров'я членів нашого клюбу. Відтак однохвилинною мовчанкою віддано поклін тим нашим членам, що відійшли у вічність. Прочитаний порядок нарад був прийнятий одноголосно. Опісля затверджено склад номінаційної комісії, а саме: Софія Салдан, Юрій Костів та Семен Літепло. До проведення зборів вибрано Євген Івашків — голова, Микола Твердовський — секретар.

Голова зборів подякував за вибір, та попросив до відчитання протоколу з попередніх Річних збо-рів, та подав список звітодавців: Юрій Штогрин — голова, Ольга Літепло — заступник голови і організаційний референт, Михайло Цвях — фінансовий референт, Наталія Білоус — імпрезова і культурно-освітня референтка, Марія Шепарович — зв'язки, реклама, оголошення.

Микола Твердовський прочитав протокол із попередніх Річних зборів, який присутні прийняли без завваг.

Голова клюбу Ю. Штогрин подав цікавий звіт із своєї діяльности, як також насвітлив співпрацю членів управи словами: „все проходило у гарній атмосфері".

Коли будемо розцінювати нашу діяльність, то найбільшою популярністю втішається гостина з нагоди „Дня Подяки", котру фінансує наша кредитівка. У тому місці голова в імені управи клюбу складає щиру подяку Дирекції Кредитівки „Самопоміч". Як голова клюбу він репрезентує наше товариство на різних імпрезах з нагоди важливіших подій чи при вшановуванні заслужених осіб. У грудні 1995 року брав участь у відзначенні, Пластового Фундацією в Ню Йорку, Стефанії Косович, за її віддану працю для Пласту. 13-го січня в день ім'янин Владики Василя Лостена передав щире побажання йому та скромний подарунок від нашого клюбу, як дар любови і пошани до його особи.

Це вже увійшло у традицію Клюбу Сеньйорів вітати УНС колядою та новорічним побажанням. 30-го січня група наших членів у числі 10 осіб відвідала канцелярію Батька-Союзу та щоденника „Свобода", щоб в той спосіб віддячитися за прихильне ставлення до нашого т-ва.

Клюб Сеньйорів диспонує скромними фінансами, однак на певні одноразові акції управа рішила скласти свою лепту: 200 дол. на Олімпійський Комітет України, 100 дол. на Енциклопедію Української Діяспори, та 100 дол. для Львівської Кредитової Спілки „Софія", яку зорганізували інваліди-сліпці на чолі з Надією Збожною. Тут треба пригадати, що в 1993 році Клюб Сеньйорів пожертвував на Фонд Брайля — Львівського Територіяльного Фонду Захисту і Реабілітації Сліпих 300 дол. із збірки, замість квітів на свіжу могилу св. п. Лідії Савойко. Це дало початок до створення Кредитової Спілки „Софія" у Львові. На закінчення голова подякував всім співпрацівникам Клюбу Сеньйорів за так щиру, віддану працю для добра нашої громади.

Ольга Літепло — містоголова та орг. референтка підкреслила, що її цьогорічна праця була зосереджена на поїздках до Атлантик Сіті, яких було чотири, подякувала Оксані Лопатинській за поміч у поїздках.

Наталія Білоус — культ.-освітня референтка, звітувала, що в часі каденції улаштовано доповідь д-ром К. Рогозинським. Висвітлено два фільми: Маруся Чурай та Президент Л. Кучма у Вашінґтоні. Дві вечірки, на яких А. Гелетей і О. Мотиль прочитали свої гуморески. Вечірками проводила Н. Савчук, забавляючи своїми дотепами присутніх. Крім того відсвятковано День Подяки при участі більше 200 осіб. Програму вів голова Ю. Штогрин.

Марія Шепарович — референтка зв'язків звітувала, що головна її праця зосередилася на зв'язках із УНС та щоденником „Свобода". „Помагала при улаштовуванні імпрез". Михайло Цвях — фін. референт — фахово вів свою працю і каса клюбу побільшилася.

Після звітів, Контрольна комісія подала свої завваги із перевірки діяльности клюбу, висловлюючи своє признання та поставила внесок на уділення абсолюторії уступаючій Управі. Внесок принято одноголосно.

Номінаційна комісія в складі: Софія Салдан, Юрій Костів, Семен Літепло подала список нової Управи із маленькими змінами, звичайно із Ю. Штогрином на чолі. На внесок предсідника одноголосно вибрано нову управу клюбу.

На закінчення предсідник Є. Івашків подякував присутнім за довір'я, а звітодавцям за вичерпні звіти. Відтак попросив до слова переобраного голову Ю. Штогрина, який подякував за ділове переведення зборів, а присутнім за довір'я. Він буде старатися і на дальше нести поміч нашим сеньйорам, коли зайде потреба. Однак все залежить, як поставиться наше членство, бо лише гуртом і довір'ям можна багато осягнути. При тім не забув про Кредитівку „Самопоміч" та її поміч для Клюбу Сеньйорів. Наголошуючи значення кредитівок він закликав вступати в члени і складати там свої ощадності.

О. Мотиль

Збудуймо пам'ятник проф. О. Оглоблинові

Невдовзі почнеться будова пам'ятника на могилі проф. Олександра Оглоблина, його дружини, Анни Оглоблин (1892-1962), і сина, д-ра Дмитра Оглоблина (1925-1986), на цвинтарі м. Спрінгфільд в стейті Массачусетс. Проф. О. Оглоблин (помер 16-го лютого 1992 року), є найвидатнішим українським істориком в другій половині 20-го століття. Він був президентом і почесним президентом УВАН, головою і почесним головою УІТ, почесним членом НТШ і редактором Історичного відділу історії в „Енциклопедії українознавства", професором і почесним доктором УВУ, професором-гостем і почесним членом Гарвардського інституту українознавства при Гарвардському університеті. Крім того, він виховав декілька поколінь українських істориків у Києві, Одесі, Празі, Мюнхені і Кембріджі і був дорадником у справі багатьох докторських дисертацій.

Розходиться, щоб поставити гідний пам'ятник проф. О.Оглоблинові і його родині. Д-р Осип Мартинюк, професор архітектури при Кентському державному університеті, виконав проєкт пам'ятника. Уважаємо, що колишні учні і співробітники проф. Оглоблина, наукові установи і університети, в яких він працював, українські громадські установи і централі, як також українські кредитівки і банки, у міру спроможности, повинні допомогти добровільними датками в побудові пам'ятника незабутнього історика і професора. Сподіваємося, що у жовтні запланований пам'ятник вже стоятиме на Спрінгфільдському цвинтарі. Жертводавців з Канади, Австралії та Европи просимо виписувати і висилати чеки на "Ohloblyn Monyment Fund". Всі пожертви будуть оголошені в українській пресі. Скарбником комітету побудови пам'ятника є Микола Гайовий з Лудлов, Ма., де проживав проф. О. Оглоблин.

Банкові чеки або грошові перекази проситься надсилати на таку адресу: "Ohloblyn Monument Fund. The Ukrainian Historian" P.O. Box 312, Kent, OH 44240, USA.

Любомир Винар
голова УІТ

Українська тематика в англійському виданні

Філядельфія, Па (О. Опанасюк). — В англійському видавництві "Edwin Mellen", що має свої представництва в ЗСА та Канаді, нещодавно з'явився збірник статтей під заголовком „Переоцінка Ваймарського клясицизму" („A Reassessment of Weimar Classicism") за редакцією видатного американського германіста Ґергарта Гофф-майстера. Збірник включає 12 статтей, написаних провідними германістами Заходу і присвячених містові-державі Ваймар за часів Гете. Є тут також статті, які виходять поза межі суто німецького контексту, як наприклад стаття згаданого Гофф-майстера „Гете в Ваймарі як культурологічна ікона у французькій та еспанській літературній критиці" та стаття Альберта А. Кіпи та Леоніда Рудницького „Гетевий Ваймар" і слов'янська царина. Український вимір".

У цій статті автори, згадавши коротко інших слов'ян та їх відношення до Ваймару за часів Гете, зосереджуються виключно на українцях. Вони ведуть мову про тих українців, які у XVIII-XIX століттях відвідували ваймарську державу, аналізують вислови про Ваймар видатних українських культурних діячів від Івана Франка до Євгена Онацького й розглядають образ Ваймару в українській літературі, головно творах Богдана-Ігоря Антонича, Олекси Ізарського, Віктора Домонтовича та Івана Драча.

Примітним є факт, що стаття, яка торкається українсько-німецьких взаємин, репрезентує слов'янський світ у такому поважному збірнику, ціна якого виносить $89.00.

Японці...

(Закінчення зі стор. 1)

На 17-го липня такий самий огляд чотирьох островів запланував шеф урядового адміністративно-координаційного бюра Шекішуке Наканіші.

Ці нібито непомітні події насправді виразно засвідчують, що принципове наставлення Токіо залишається незмінним: Росія повинна повернути згадані чотири острови. Японська преса все ще підвертіше пише, що це помирення має відбутися „не в дальшому майбутньому", а якнайскоріше.

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в АМЕРИЦІ
ділиться сумною вісткою з членами й українським громадянством, що 22-го червня 1996 р. на 82-му році життя у Карбондейл, Ілл. помер

бл. п.
д-р
МИХАЙЛО СКАЛЬСЬКИЙ

дійсний член Математично-Фізичної Секції Наукового Товариства ім. Шевченка, проф. математики і автор професійних статтей в американських журналах.
Родині висловлюємо глибоке співчуття.
Вічна йому пам'ять!

УПРАВА НТШ

СВІТОВА РАДА НАУКОВИХ ТОВАРИСТВ ім. ШЕВЧЕНКА
ділиться сумною вісткою з членами й українським громадянством, що після важкої недуги, на 75-му році життя, 18-го червня 1996 р. відійшов у вічність

бл. п.
д-р
РОМАН МИКИТОВИЧ

дійсний член Наукового Товариства ім. Шевченка, довголітній голова НТШ в Австралії, член Світової Ради Наукових Товариств ім. Шевченка, учений біолог, співредактор міжнародних наукових журналів.

Хай австралійська земля буде йому легкою!
Вічна йому пам'ять!

СВІТОВА РАДА
НАУКОВИХ ТОВАРИСТВ ім. ШЕВЧЕНКА

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що в середу 3-го липня 1996 р. відійшов у вічність наш дорогий МУЖ, БАТЬКО і ДІДО

бл. п.
ВОЛОДИМИР ТРИТЯК

Абсольвент Львівської Консерваторії, скрипак, композитор, диригент хорів і довголітній учитель середніх шкіл в Україні й ЗСА.

Залишені у смутку:

дружина	— ОЛЬГА
донька	— МАРТА з чоловіком ІГОРОМ ФЕДОРОВИМ
син	— ЮРІЙ з дружиною ОКСАНОЮ
внуки	— МОТРЯ, МАРКІЯН, ОЛЕКСАНДЕР, АРЕТА і ЯРЕМА
сестри	— ГАЛЯ і СТЕФА в ПОЛЬЩІ
шваґрова	— ГАЛЯ РАДЕХІВСЬКА з чоловіком ІВАНОМ
шваґри	— ІГОР ВИСЛОЦЬКИЙ з дружиною МАРТОЮ
	— ОЛЕГ ВИСЛОЦЬКИЙ з дружиною КАТРЕЮ

ближча і дальша родина в Україні.

ПАНАХИДА відбулася в неділю 7-го липня 1996 р. у похоронному заведенні Бахман, Кулик і Рейсмит в Аллентавні, Па.

ПОХОРОННІ відправи відбулися в понеділок 8-го липня 1996 р. в церкві св. Йосафата в Бетлегем, Па., а опісля на цвинтар української католицької церкви св. Йосафата у Бетлегем, Па.

ДЕПАРТАМЕНТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я пропонує встановити фіксовану плату за амбуляторні послуги для осіб старшого віку, що отримують медичну допомогу в рамках федеральної програми Медікер. Відповідно до цієї програми, хворі платять за своє перебування в лікарні лише 20 відсотків визначеної урядом фіксованої платні, тим часом як решта 80 відсотків витрат покривається з казни. Проблема, однак, полягає в тому, що при амбуляторному лікуванні, яке застосовується тепер дедалі частіше, лікарня встановлює власні, не реґульовані урядом ціни. А що Медікер покриває 80 відсотків не будь-якої, а лише фіксованої ціни, то решту витрат доводиться покривати самим хворим. Тобто реально вони мусять сплачувати значно більше, ніж 20 відсотків вартости медичної послуги. Пропонована поправка до програма Медікер потребує схвалення Конґресу, і тому навряд чи буде легко впроваджена, оскільки ні уряд не схоче брати на себе додаткових видатків, ні, тим більше, лікарні не схочуть відмовлятися від своїх теперішніх надприбутків.

Ред. В. Карпенко відвідав громаду в Дітройті

Під час короткого перебування в ЗСА і виступу на спільній сесії з'їздів Організації Оборони Чотирьох Свобід України (ООЧСУ) і Об'єднання Жінок ОЧСУ, які, як відомо, відбувалися 1-го і 2-го червня в готелі Рамада в Іст Гановер, Н. Дж., головний редактор газети „Вечірній Київ" Віталій Карпенко з дружиною Валентиною відвідали також кілька більших скупчень українців на східньому узбережжі Америки.

До Дітройту, зокрема Воррену, запросили гостя з України Організації Українського Державницького Фронту і тут він виступив з одногодинною аналітичною доповіддю в суботу, 8-го червня, у великій залі Українського Культурного Центру.

День перед тим, тобто в п'ятницю, 7-го червня, керівництво Центру гостило Карпенків вечерею з короткою програмою, якою вели голова УКЦентру інж. Богдан Федорак і заступник голови Микола Кавка. Тут ред. В. Карпенко тільки коротенько згадав про тему своєї доповіді, заохочуючи присутніх прийти наступного дня і взяти активну участь у дискусії. При тому він мав нагоду познайомитись з провідними особами в суспільно-громадському і політичному житті, а також з Єпископом УПЦ Київського Патріярхату Олександром Биковцем, який завжди присутній там, де збирається більше число громадян, щоб не тільки побути разом з ними, але також заохотити їх до продовження активної праці на народній ниві.

Громада Дітройту вітала в себе дотепер чимало гостей з України, серед них першого Президента України Леоніда Кравчука, багатьох політиків і працівників культури, але В. Карпенко, чи не один з перших, представляв об'єктивно думки, не конче пов'язані з урядовим становищем чи політичними партіями в Україні. Треба підкреслити, що очолювана ним редакційна колеґія газети „Вечірній Київ" веде незалежну від сторонніх впливів редакційну політику і в тому її вартість і відмінність від інших газет в сьогоднішній Україні.

В. Карпенко — давній газетяр, добрий політичний аналітик, а його редакційна колонка, яку він підписує своїм справжнім прізвищем, користується у читачів в Україні і діяспорі, де газета досить знана, великою популярністю. У пресі він працює з 1958 р., кандидат філологічних наук, член Спілки письменників України, автор багатьох книжок, в тому числі популярної — „Поодинці —вмирають, виживають гуртом". Був членом Верховної Ради минулого скликання, членом Організаційного Комітету Конґресу Української Інтеліґенції, активним оборонцем національних і людських прав автохтонного українського населення перед плянованою русифікаційною політикою, яку ведуть російські шовіністи, п'ята колона Москви, при тихій згоді деяких осіб у владних структурах Уряду України.

Переходячи до головної теми, ред. В. Карпенко підкреслив, що висловлені ним думки, з якими він хоче поділитися із ширшими колами української громади в діяспорі, — це його власні думки, особистий погляд на події і речі, які відбуваються сьогодні в Україні. Немає сумніву, — заявив ред. В. Карпенко, — що існує українська незалежна держава, яку визнали де-факто і де-юре понад 148 держав світу, вона є членом ООН, членом багатьох міжнародних організацій. Починає навіть закріплюватися думка на Заході, що Україна — це забороло проти поширення російського експансіонізму й імперіялізму, є ґарантом миру у Східній і Центральній Европі. Україна взагалі багата країна, з багатющими надрами, але економічно вона залишилась позаду інших держав, навіть маленьких прибалтійських. Витворилась дивна ситуація — переможені у Другій світовій війні країни посилають сьогодні одяг та іншу гуманітарну допомогу переможцям. Правда, в Україні сьогодні панує релятивний спокій, але деякі політичні й економічні аналітики ще й досі не можуть зрозуміти, де криється таємниця, що багата на ресурси країна, з працьовитим населенням, фаховими кадрами, не може вийти на поверхню економічного піднесення. Чому так сталося?

Намагаючись знайти відповіді на поставлене питання, В. Карпенко думає, що Україна не має своєї національної влади, а ті, що сьогодні керують Україною, не мають достатньої національної свідомости. У владних структурах помічається дві небезпечні хвороби: меншевартість і синдром тимчасовости. Працюють за інерцією, але багатьом бракує політичної візії. На шляху до розгорнення широкомаштабної праці перешкодою, як мур, стоїть Комуністична партія України, яка все ще взорується на вказівки з такої ж партії в Москві. Її треба було розпустити вже на самих початках, в 1991 році. У парляменті України, і частинно в урядових установах, а навіть в б'юрі Президента Л. Кучми, говорять російською мовою. „Де є ще подібна країна в світі, щоб з трибуни ВР лунали протидержавні заяви, поборювання символіки, закликів повороту до червоних імперських прапорів, єднання з Росією?" Отже, немає української національної ідеології, а російські зайди ще й сьогодні тисячами переходять через „прозорі кордони" в Україну, щоб допомогти „місцевим" розкладати державну систему незалежної країни. „Хочуть зробит з нас манкуртів, які не мають власної історії і державної традиції".

В. Карпенко звернув увагу ще на інший небезпечний крок деяких перевчених теоретиків, типу академіка Толочка, які намагаються ствердити той абсурд, нібито немає і не було ніколи української нації. Міт про евроазійський простір — це також дуже небезпечна політична затія російських імперіялістів. Вони хочуть побудувати державу Україну без українців, державу без національного змісту. Українська свідома верства, на думку ред. В. Карпенка, повинна згуртуватись і кинути усі свої сили для відродження національної свідомости, національної духовости. Без цього ледве чи можна буде змінити теперішній стан. Перші кроки зробили деякі політичні партії демократичного спрямування і Конґрес Української Інтеліґенції. Їм допомагають в цьому деякі засоби масової інформації, в цьому числі газета „Вечірній Київ". Гість звернув увагу на зумисне послаблення української армії, за це В. Шмаров подав скаргу до суду „за особисту образу" і домагається 120 більйонів карбованців, „але ми витримаємо, бо правда по нашій стороні", заявив гість з Києва. Вже найвищий час, щоб був прийнятий закон про притягнення злочинців проти українського народу до суду справедливости, а замість роздрібнення Карпенко пропонує скерувати усі політичні сили на утвердження української державности. Для цього треба пробити велику роботу — там, в Україні, і тут, в діяспорі, бо Україна мусить і буде великою, багатою, сильною та незалежною українською державою, — заявив на закінчення ред. В. Карпенко під рясні оплески присутніх.

Після закінчення доповіді були запити до доповідача багатьох учасників — Потепенка, Лазарчука, Владики О. Биковця, Строїча, Палаташа, Кальби і автора цього допису та інших.

Б. Федорак подякував редакторові за доповідь і побажав йому багато успіхів в дальшій його корисній праці. Чимало учасників склали свої пожертви на газету, або передплатили „Вечірній Київ ".

Потрібно б більше таких доповідей, щоб будити почуття відповідальности діяспори перед Україною.

Володимир Левенець

Річні досягнення Відділу юнацтва СУМ в Ню Йорку

Виховний 1995-96 рік Відділ юнацтва СУМ ім. міста Канів в Ню Йорку розпочав урочистим відкриттям з апелем. Головою Осередку є Дарка Бабська, і в склад Булави цього року входили Іван Макар-Булавний, Володимир Ройовський — заступник Булавного і Наталка Ройовська — секретар. Серед виховників і впорядників: Іванка Заяць, Ліза Сонна, Галя Сонна, Оленка Ройовська, Адріян Длябога, Володимир Ройовський, Джесика Боднєвич, Лорен Мачула, Христина Бартосевич, Юля Тиханська, Моніка Сорока, Андрея Бабська, Наталка Ройовська, Денис Длябога і Іван Макар. Булава і виховний склад цього року виявився дуже дружним і працьовитим. Під час цього виховного року Відділ юнацтва досягнув багато нових висот. Програма цього року включала щосуботні сходини, святкові апелі, свята, Юнацький Злет й інші масові заходи.

Навчальна програма сходин включала в себе різноманітні теми з українознавства та сумознавства і підготови до Злету.

Відділ юнацтва урочисто відсвяткував річниці: провідника ОУН Степана Бандери, битви під Крутами і ген.-хор. Тараса Чупринки. Ми також мали ряд веселих свят для юних сумівців. На Галовін Булава приготувала несподіванку для дітей, в котрій були маскарада, ворожіння, багато ігор і танців. На свято Св. Миколая суменята і юнацтво з допомогою виховників склали святочну програму, поставлено сценку про стародавні різдвяні звичаї, приготовлено різні традиційні різдвяні страви, і діти дістали багато подарунків від Св. Миколая. В квітні Осередок мав спільне Святе Причастя і писання писанок.

Також під час Різдвяних свят, юнацтво разом з виховниками ходили колядувати по Ню Йорку. А під час Великодніх свят організовано сумівську стійку при Божому Гробі.

Під час року при Відділу юнацтва існував юнацький дівочий хор „Пролісок" під мистецьким керівництвом Андрія Стасіва. „Пролісок" виступав з різними мистецькими програмами на святах, на Злеті і на Українському Фестивалі в Йонкерсі. Танцювальна група молодшого юнацтва „Соняшники", під проводом Наді Татчин мала проби кожної суботи і приготувала на Злет танець „Жнива". Рівнож протягом цілого року відбувалися курси дереворізьби, під проводом інструктора Мирослава Поповича.

Крім внутрішньої праці з виховниками, юнацтво мало нагоду включитися в громадську працю. Члени юнацтва вітали Президента України Леоніда Кучму хлібом і сіллю в часі його перебування в Ню Йорку. Юнацтво брало участь у Світовій Молитві Миру, яка відбулася в каплиці Організації Об'єднаних Націй у травні. Тут діти мали можливість зустрітися з державними мужами різних країн світу й рівнож вони репрезентували молодь українського роду. Юнацтво також мало нагоду зустрітися з Ігорем Симчичем — головою Крайової Управи СУМ в Україні. В часі відзначень 10-ої річниці Чорнобильської катастрофи сумівське юнацтво брало участь у громадському відзначенні в катедрі св. Патрика. Крім цього, старші юначки зложили інформативну летючку та роздавали її громадянам міста Ню Йорку.

1-го червня закрито виховний сезон. Роздано нагороди і грамоти зі Злету. Також нові впорядники дістали ступені за успішну працю впродовж виховного року. Тричі „Слава" пролунало в залі в подяку Булаві. Виховному складові, суменятам, старшому й молодшому юнацтву, батькам і усім тим, що причинилися до росту нашого осередку.

З новими плянами та ідеями дивиться оптимістично Відділ юнацтва СУМ ім. міста Канів в Ню Йорку у своє майбутнє.

Це все підтверджує необхідність СУМ на сучасному етапі його, важливу місію у вихованні молодого покоління українців в Америці.

Дорогі Батьки! Вписуйте своїх дітей до СУМ, де вони вивчають історію, культуру й мову рідного народу, навчаються рідного співу, танцю, різьбарства, беруть участь у цікавих прогульках, змаганнях і мистецьких виступах, знаходять для себе приятелів на довгі роки.

В СУМ ваші діти чи внуки зможуть виявити свої таланти і поповнити своє знання. Школа Українознавства при СУМ та Відділ юнацтва працюють щосуботи від вересня до червня. Літом юнацтво продовжує своє виховання на різних виховних таборах на оселі СУМ в Елленвіллі, Н.Й. Якщо ви бажаєте обдарувати своїх дітей чи внуків невмирущим дарунком, записуйте їх в ряди Спілки Української Молоді в Ню Йорку. За дальшими інформаціями просимо писати на адресу: Ukrainian American Youth Association, New York Branch, 136 Second Avenue, New York, NY 10003, або дзвонити на число: (212) 473-3467.

І. М.